

ПТАХ – СИМВОЛ РОКУ В УКРАЇНІ

✉ **Вікторія Колоша**, студентка Національного університету біоресурсів і природокористування України, E-mail: vicka.90.h@gmail.com

Птахом – символом 2020 року в Україні по праву обрано Горлицю звичайну (*Streptopelia turtur*). Колись ця тендітна пташка з родини голубиних була поширена по всій Україні, окрім Карпатських гір. Останнім часом ареал горлиць почав дуже стрімко скорочуватись. У багатьох сусідніх країнах горлицю звичайну вносять до червоних списків. Поселятися цей птах, на відміну від своїх голубиних родичів, любить в лісах, частіше недалеко від узлісь, у парках, високих і густих чагарниках, полезахисних смугах, садках, іноді на окремих деревах або групах дерев. Горлиці харчуються насінням диких і культурних рослин, а також дерев, наприклад ялини, сосни. Їх вола бувають переповнені насінням молочаю, яким вони частенько люблять житися на луках. Із їжі тваринного походження в шлунках горлиць зустрічаються наземні молюски, інколи – комахи.

Горлиці прилітають до своїх домів пізно. На півдні України вони починають з'являтися, зазвичай, у середині або наприкінці квітня. Під час весняного перельоту ці птахи майже завжди тримаються поодинокі і парами, інколи – невеликими зграйками. Коли закінчується гніздовий період, до відльоту в теплі краї, горлиці три-

маються на полях, у долинах річок, виводками або поодинокі, рідко, збираючись у невеликі зграйки. Відліт починається з кінця серпня і закінчується в жовтні. Оскільки вони не створюють великих зграй, то відліт проходить майже малопомітно. Линання у горлиці відбувається під час зимівлі.

Доволі цікаво у горлиць відбувається процес розмноження, а саме процес залицяння самця до самочки. Під час пошуку партнера самець з шумом злітає вгору, повертаючись на попереднє місце, розкриває вілом хвіст. Він сідає на гілку дерева, роздуває волю і починає кланятись, прагнучи привернути до себе увагу слабкої статі. Також самець воркує і настовбурчує пір'я, красуючись, перед самочкою з опущеним хвостом.

Будують гніздо горлиці з сухих гілок на деревах, на висоті близько 1,5 м. Лише в окремих випадках пташка вистеляє його частинками рослин. Батьки насиджують яйця, як і більшість птахів, по черзі. Після появи на світ пташенят вони разом приймають участь у вигодовуванні. Горлиці залишають гніздо молодими, ще не навчившись літати. Горлиця, зазвичай, починає відкладати яйця в кінці травня – на початку червня, але іноді це може відбутися й у вересні. На початку літа птахам корму не вистачає, тому горлиці вимушені часто залишати гнізда з пташенятами, щоб знайти їм їжу. Білки та сойки спустошують третину всіх гнізд горлиць. Це відбувається на початку літа, тому втрати невеликі – горлиці можуть встигнути зробити другу кладку, але деякі батьки, відлітаючи на зимівню, залишають ще зовсім маленьких пташенят, які з'являються в другій кладці.

Найнебезпечнішими ворогами горлиці є хижі птахи, предусім, це – соколи. Горлиця літає швидше за своїх родичів голубів, що часто дозволяє їй уникнути гострих кігтів сокола. Якщо пташка встигає долетіти до лісу, то буде врятована, але на відкритому просторі схватитися їй майже нереально. Погані погодні умови становлять неабияку небезпеку для молодих і ще зовсім недосвідчених птахів, що літають дуже низько, тому вітер їх відносить під рушницю мисливців. Чисельність Горлиць звичайної на більшій частині європейського ареалу стрімко скорочується. Причина – використання гербіцидів у сільському господарстві та активне полювання на птахів. Птах перебуває під захистом конвенції CITES, Бонської конвенції та Директиви ЄС про захист диких птахів. ■

ЦІКАВІ ФАКТИ ПРО ГОРЛИЦЮ

- Спочатку горлиці годують своїх пташенят „пташином молоком”, яке містить багато жиру і білка, воно утворюється в пташиному волі – розширеній частині стравоходу.
- Коли гнізду або пташенят горлиці загрожує небезпека, пташка завжди прикидається пораненою, тягне крило по землі, так вона прагне відвернути всю увагу на себе, і, таким чином, відводить ворога подалі від свого гнізда з пташенятами.
- На відміну від інших голубів, горлиця, коли п'є, не закидає голови.
- Всупереч усталеній думці, горлиці поведуться одна з одною дуже агресивно.
- Спорідненим видом Горлиці звичайної є Горлиця кільчаста, яка спочатку мешкала тільки на Балканах, але почала швидко поширюватися в північно-західному напрямку.

Ось така незвичайна Горлиця звичайна!